

Biblioteka
Prozna putovanja

Naslov originala
Mette Vedsø
Når hjertet er en elpisker

Copyright

© Mette Vedsø & Gyldendal, København 2019
This edition is published by agreement with Babel-Bridge
Literary Agency.
© Cover design by Alette Bertelsen / aletteb.dk
© 2024, za srpski jezik Odiseja

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Objavlivanje ove knjige pomogao je program „Kreativna Evropa”
Evropske unije

The European Commission support for the production of this
publication does not constitute an endorsement of the contents
which reflects the views only of the authors, and the Commission
cannot be held responsible for any use which may be made of the
information contained therein.

Danish Arts
Foundation

Objavlivanje ove knjige podržala je Danska fondacija za umetnost.

Mete Vedse

 KAD JE
SRCE
 MIKSER

Sa danskog preveo
Radoš Kosović

ODISEJA
Beograd, 2024.

Imamo engleski. Učionica je kvadratna, šest sa šest metara, otprilike. Prošlo je dvadeset minuta časa. Držim prst na arteriji i brojim, puls mi je sto trideset.

Kad profesor, kog zovemo Plišani, kaže: „Izvoli, Pi, scena je tvoja”, zidovi su odjednom kosi kao drveće koje je raslo na jakom zapadnom vetru u ravnici. Napamet znam svoju prezentaciju, ali razmišljam samo o tome kako ću ustati, kako ću koračati, mogu li uopšte da podignem nogu? Da li je prekasno? A arterija, ona debela, ona što spaja srce i mozak, da li se zapušila? Mozak plus krv jednako krvarenje u mozgu, a moje telo ustaje i ja se provlačim iza naslona stolica, iza Alme i Ket i nečijeg jakog dezodoransa.

Tihi zvuci učionice, i onda moji, glasni, kad padnem na pod. Samo nekoliko sekundi sam u nesvesti, ali nekoliko sekundi mogu da promene svašta.

Tada, u dvadesetom minutu časa engleskog, prestajem da budem Pi Marija Simonsen, i postajem ona iz odeljenja 1B što pada na linoleum.

Alma i Ket su smislile nadimak Plišani, zato što se naš profesor zove Peter, i malo liči na dobrog žutog medvedića. Kad mi se svest vrati, vidim kako se naginje nada mnom, i vidim retke dlake na njegovim grudima ispod košulje. Tu je i crna šara, koju nisam očekivala - *on* ima tetovažu!

U ambulantnim kolima hoću da kažem: „Ej, ovo je samo šala. Odvezite me kući, sad samo treba da skrenete levo, pa desno, pa opet levo”.

Muškarac mi raskopčava košulju. Stavlja samolepljive plave elektrode iznad mog grudnjaka, i na moje ručne i skočne zglobove.

„Izmerićemo ti rad srca, ovo se zove EKG”, kaže on i stavlja kablove u mali aparat.

Pomišljam na svoje neizdepilirane noge i zamalo počnem da se izvinjavam.

„Vratila ti se boja u obrazima”, kaže on, i ohrabrujuće me miluje po glavi.

Grizem prst da ne bih zaplakala.

U ambulanti Hitne pomoći sedim na narandžastoj stolici sa drvenim rukohvatima.

Medicinska sestra mi čvrsto vezuje nešto oko ruke i vadi mi krv. „Bićeš pod nadzorom nekoliko sati”, kaže mi, i glavom pokazuje na monitor. Kaže da mi je CRP normalan.

„Dobro”, šapućem i ponovo mislim na čas engleskog. Na engleskom *uopšte* nije dobro. Sve je krenulo naopako još na prvom času. Trebalo je da svi pročitamo duži odeljak, profesor je verovatno hteo da stekne utisak koliko ko zna, i posle toga je moj izgovor počeo da me proganja. To ne znači da ne volim engleski, lep je, i dobro zvučim kad govorim u svojoj sobi, ali je sasvim drugačije u odeljenju, u kom je previše dvojezičnih učenika. Oliverov i Sandrin otac je Englez, Sile je živela u Americi, a onaj Vilads, što se priključio odeljenju posle prolećnog raspusta, dete je diplomatâ.

Moj nastavnik u osnovnoj školi rekao mi je da imam osećaj za jezik, ali ja to nisam primećivala u 1B, pogotovo posle mog prvog javnog nastupa. Osećala sam njihove poglede, pogotovo Oliverov i Silin, prevrnuli su očima, verovatno zbog mog

naglaska. Pokušala sam da govorim britanski engleski, i trudila sam se da zvučim autentično, a oni su sigurno pomislili „kakva štreberka”.

To je bilo davno, ali posle tog dana nisam više govorila na času, osim kad je to bilo apsolutno neizbežno, kao danas.

Prezentacija. Vežbala sam cele nedelje, čak sam se i snimala, mislila sam samo na to. Kako se trenutak bližio, strah se povećavao. Moja prezentacija više nije bila domaći zadatak, nego skok u vodu sa deset metara, ronjenje u Marijanskom rovu, putovanje na Mars.

Odvode me na odeljenje na slovo P (što nije početak reči „polipi”, niti „psorijaza”).

„Samo ti lezi, uživaj u vožnji”, kaže čovek koji gura krevet u kojem ležim. Na tablici na grudima njegovog mantila piše „Nils, bolničar”.

Ležim, obuzeta utiskom da je neko preuzeo kontrolu nad mojim životom. Kao da sam ponovo beba u kolicima, koja gleda granje i ljude s vetrom u kosi, neonske znake i nebo – međutim, plastične bele plafonske obloge s jarko osvetljenim kvadratima ipak raspršuju tu iluziju. Zatvaram oči kako ne bih videla nekog poznatog, dedinog brata, na primer, koji redovno dolazi na kontrole zbog dijabetesa.

U sobi je uključen televizor. Puštaju emisiju o krađi iz prodavnica, vidi se snimak bezbednosne kamere na kom žena krade teglu instant kafe. Čujem zvuke pred vratima, i pojavljuje se mamino lice.

„Obično se ne gubim ovoliko”, kaže ona, očiju crnih i okruglih kao čokoladni medaljoni. „Bila sam na kardiologiji i na infektivnoj klinici.”

„Prošlo je nekoliko sati”, kažem. Dodir njenog toplog obraza izmamљуje mi suze.

„Zlato moje milo”, šapuće. „Bila sam na sastanku u Roskildeu. Treba da implementiramo novi sistem.”

Reč *zbunjena* mi prvi put pada na pamet u vezi sa mamom.

Brzo dolazi sebi, opuštena je u blizini aparata i voli da bude okružena ljudima koji mere, procenjuju i planiraju. Medicinska sestra, koja se predstavlja kao Nana, uverava je da situacija nije ozbiljna. Sve analize su dobre.

To zvuči kao ruganje: *Nije ozbiljno*. Tresnula sam na pod pred dvadeset šest učenika u odeljenju, i bez sumnje sam glavna tema razgovora u školi.

Ćutim dok mama, Nana i treća, visoka žena prigušeno razgovaraju.

„Čini se da je reč o kulminaciji snažnog napada anksioznosti”, govori visoka žena, zamahne kutijicom lekova i mami pokazuje tablete. Kaže da bi one mogle da pomognu, s tim što su, naravno, potrebni dodatni pregledi, i razgovor sa psihijatrom.

Govori se o ublažavanju najgoreg, čujem. Mama klima glavom.

Nebo je napolju ružičasto kao tablete koje strpljivo čekaju u duguljastoj plastičnoj kutijici i šapuću: Čula si šta su rekle, *ublažićemo najgore*.

Osećaj u mom stomaku je čudan. Zamišljam upetljanu ribarsku mrežu koja mi leži nasred stomaka dok nečiji prsti pokušavaju da je raspletu. Obrću, vuku, razvezuju, vezuju.

„Kako si sad?“, pita medicinska sestra.

Ne pominjem mrežu, ali mnogo puta sam čula izraz *unutarnji nemir*, pa kažem da imam to.

„To je dobar opis“, kaže sestra.

„Stvarno?“, odgovaram.

„Mnogo je lakše objasniti ono za šta već imamo izraze“, kaže. „Glavobolja, stomakobolja, i te stvari.“

Klimam glavom.

„Mnogi mladi koji nam dolaze zbog stresa i anksioznosti ne umeju da iskažu ono što osećaju.“

Mama je bujica reči.

„Da li te muči nešto u školi?”

„Mnogim mojim kolegama pomaže meditacija.”

„Uvek si bila jaka.”

„Uskoro ćeš se oporaviti.”

„Važno je imati stalan dnevni ritam.”

„Da li ti nešto nedostaje?”

„Da li ti je u poslednje vreme gore u školi?”

„Možda ne bi trebalo da ti telefon bude u sobi dok spavaš?”

„A Alma i Ket?”

„Zlato moje. Ti sve dobro radiš.”

„Da li se njih dve družu bez tebe, ili ste i dalje sve tri uvek zajedno?”

„Treba biti oprezan sa društvenim mrežama.”

„Da li se nešto pogoršalo?”

„Znaš, ne moraš da se družiš samo sa Almom i Ket, tri je ponekad nezgodan broj.”